

A Guatemala novament

*Mientras consume su cuota de vida,
¿cuántas verdades elude el ser humano?*

Augusto Monterroso. (Escriptor guatemalenc)

Juan Rodríguez Recio

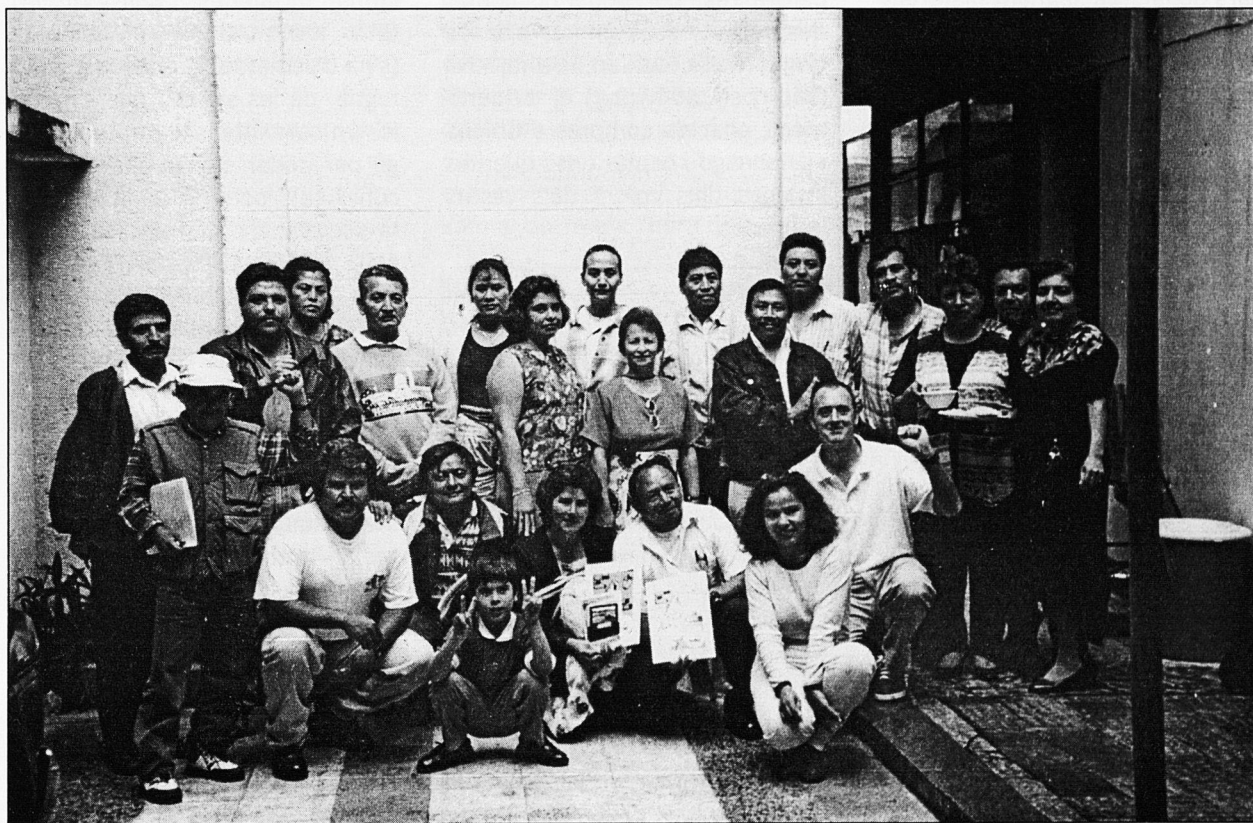
Professor de CFS d'Administració d'Empreses.

Delegat sindical de l'STEI a Centre Concertat.

Tot just acabar d'arribar de Guatemala, em situo davant un paper en blanc per intentar resumir les activitats realitzades com a part del projecte de cooperació que l'STEI promou a través d' "Ensenyants Solidaris".

En edicions anteriors de **PISSARRA** ja s'ha explicat en què consisteix el projecte: Així i tot, recordaré que té com a base la capacitat de mestres de la República de Guatemala i Hondures per part de professors i professionals de

Balears (aquest any hem estat 25 persones) que, de manera voluntària, dediquen part de les seves vacances a intentar millorar amb els seus coneixements el nivell del magisteri guatemalenc i hondureny.

Mestres guatemalencs, assistents al Taller d'Economia a Retahuleu.

Quan es viu en plena efervescència de sentiments i records és complicat ser objectiu, perquè per la retina encara passen els colors del paisatge verd de Guatemala, perquè encara ressonen en el meu cap les converses amb dotzenes de chapines (guatemalencs), perquè l'esforç de recórrer de punta a punta el país amb els meus tallers d'Economia, Reforma Educativa i Societat encara està al tombant del canvi horari, i, sobretot, perquè, en el moment d'escriure aquestes impressions, encara queden allà unes quantes companyes que segueixen duent a terme part de les activitats previstes.

En aquest article no és moment d'avaluacions; ja arribaran les reunions de tots els cooperants i les anàlisis a posteriori que us recoman que llegiu en propers números d'aquesta revista.

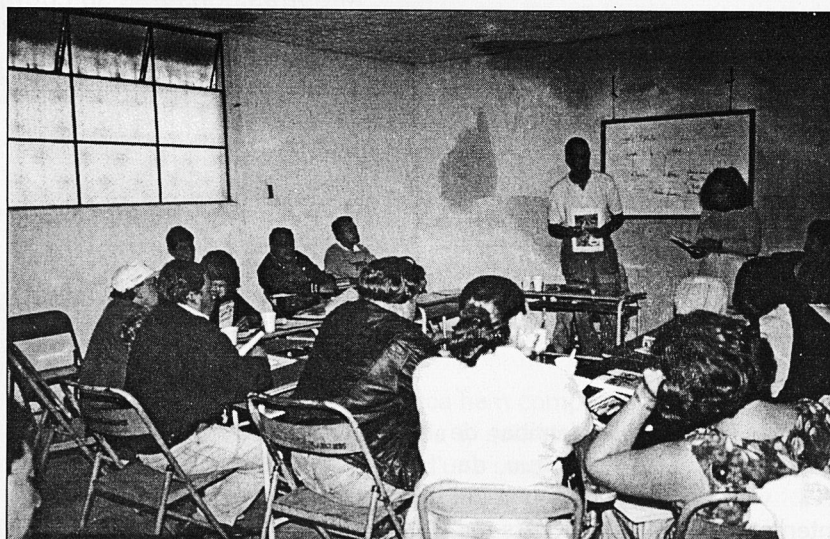
Aquest ha estat el meu tercer viatge com a participant en el projecte de cooperació a Guatemala i al llarg d'aquests anys he estat aprenent un poc més com és el país, les seves gents i avatars de la seva sagnant història.

Aquests dies coincideixen amb el retorn des de Mèxic dels darrers refugiats del conflicte bèl·lic, amb els assentaments dels desplaçats per més de trenta anys de sordida repressió sobre els pobles indígenes (representen més del 40% de la població). Igualment coincideixen en aquestes dates profunds debats sobre temes bàsics recollits en els Acords de Pau de 1996, firmats pel Govern i la guerrilla agrupada a la URNG (Unidad Revolucionaria Nacional Guatemalteca) i, com a colofó, s'han fet públiques les conclusions i recomanacions de l'Informe de la Comisión para el Esclarecimiento Histórico (CEH)

Es pot anar a Guatemala de viatge turístic, i passejar pels carrers de les zones residencials de la capital que no es diferencien gens dels carrers més cèntrics i con-

correguts de la nostra ciutat. A continuació es pot visitar Antigua, pintoresca ciutat plena de monuments que recorden l'art de la colonització espanyola (per no dir massacre), per on transiten amb els seus aparells de vídeo milers de "guiris" de per tot arreu. Es pot visitar Peten, amb els seus impressionants temples maies que sorgeixen de la selva com si fos per art de màgia, i si un no es vol

La societat guatemalenca està en plena efervescència. Centenars d'organitzacions intenten defensar els seus drets que durant molts d'anys han estat trepitjats per governs militars corruptes que han dut al país a una situació patètica, col·locant-lo entre els més pobres d'Amèrica, amb el tristíssim rècord de ser el país més analfabet i més violent del seu entorn. Tant les organitza-

Visita a una escola, a Baja Verapaz.

perdre res, per poder-ho contar després als seus amics, s'ha de visitar el llac Atitlan, Panajachel (seu pseudo-hyppy) i, evidentment, anar de compres a Chichicastenengo i captar unes quantes imatges dels colors dels vestits indígenes.

En diferents ocasions he visitat tots aquests llocs, però no són aquests meravellosos llocs els que m'han fet enamorar d'aquest país, sinó els racons allunyats de les divises, les múltiples cultures que hi conviuen, els amics que he anat trobat, l'hospitalitat en què sempre m'han acollit els mestres en les seves humils cases, les seves més de vint llengües diferents, la seva mil·lenària història... és a dir, tots aquests caires que donen identitat a un país; país que s'està venent a preu de saldo per poder pagar el deute contret amb el FMI i altres institucions financeres mundials.

cions indígenes: CONAVIGUA, GAM, COPMAGUA i moltes més (s'ha d'esmentar que aquest és el regne de les sigles i que s'ha de fer un curs intensiu d'aprenentatge per poder seguir una mínima conversa), com les de la resta de la societat d'ordre sindical o social: STEG, UAS, UNITRAGUA, CPR, converteixen la vida diària en un fluir constant d'idees i coneixements.

Fa uns mesos es va fer una consulta popular per reformar la constitució guatemalenca en què s'introduïen modificacions relatives als drets dels indígenes, però, cosa curiosa, essent majoritaris no es va aprovar perquè ells mateixos viuen aliens al sistema, el seu nivell de comprensió del castellà és, en alguns casos, mínim i els interessos del govern varen predominar per tal que el resultat fóra el previst amb campanyes de desinformació i mani-

pulació. (Recordau el referèndum que es va viure a l'Estat espanyol sobre l'OTAN i quina és la realitat avui dia? És un parèntesi per recordar que allò que els passa a altres també ens ha passat a nosaltres)

La vida política està també en ple rendiment. La convocatòria d'eleccions generals per al proper mes de novembre fa que tothom faci campanya amb discursos i promeses. Aquí voldria destacar que, per primera vegada, s'havia formada una aliança de tota l'esquerra entorn al grup ANN (Alianza Nueva Nación), integrada per l'antiga guerrilla URNG (Unión Revolucionaria Nueva Guatemala) i el seu braç polític FDNG (Frente Democrático Nueva Guatemala), juntament a partits de centre esquerra. Però, tal com ens va passar aquí a nosaltres durant el període de transició política, els interessos personals han fet que es rompi aquesta unitat tot desfent una alternativa capaç de fer front als partits tradicionals formats pel dretà i servil als interessos americans com és el PAN, i a la ultradreta del FRG, formació avalada per Ríos Montt, el general més repressor dels anys més durs del conflicte.

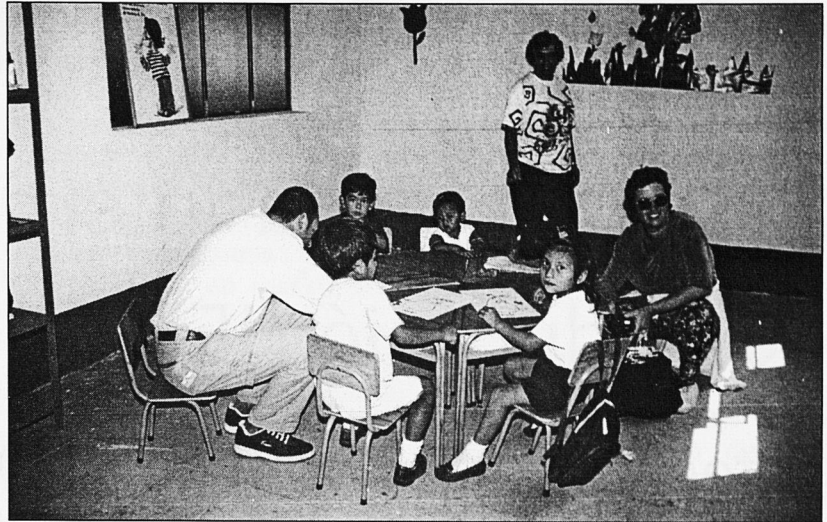
Un altre dels esdeveniments importants és el projecte de Reforma Educativa en la qual s'intueix l'amenaça de la privatització del sistema educatiu, com a part d'aquest concepte econòmic anomenat neoliberalisme. El debat està servit i esperam que les expectatives dels sectors populars i magisterials siguin recollides.

No és aquest un lloc per a profundes anàlisis geopolítiques. Tan sols vull comentar que el que un aprèn és més que la poca cosa que un pot ensenyar en aquest projecte de cooperació, encara que seria millor anomenar-lo d'intercanvi, i aquest seria el meu cas. Després de successives visites a Guatemala, vaig aprofundir en una realitat que no ens ha de

ser aliena ja que forma part d'aquesta aldea global en què tots convivim. No es cerca cap tipus de rendibilitat (ja ha sortit la parauleta!), però pot ser una bona manera d'entendre on es troba cada un i per què.

l'avió que ens ha de tornar cap a casa.

Això que acab d'explicar en aquest article és el que significa per a mi la meua participació des de fa anys amb l'STEI en el pro-

Una activitat dels cooperants.

Tal vegada viatjar tot gaudint del paisatge, el menjar, acumulant àlbums de fotos i coses per l'estil, sigui tan sols una part, perquè hi ha molt més: el contingut. Crec que aquesta societat on estam immersos necessita que entrem a conèixer realment altres realitats, que gosem reflexionar sobre que darrere cada nin que s'acosta per demanar-te un bolígraf hi ha quelcom més que una foto vistosa i, sobretot, necessita que ens comprometem amb el que deixam al darrere a l'hora de pujar a

jecte d' Ensenyants Solidaris. (Ara, setembre, de bell nou a l'aula amb els avatars i problemes propis del nostre sistema educatiu) □

"Que la historia que pasamos quede en las escuelas, para que no se olvide, para que nuestros hijos la conozcan"

Un testimoni davant la CEH

Informàtica Ciutat

Servei tècnic
Venda d'ordinadors
Servei a domicili

EL MILLOR EN
HARDWARE & SOFTWARE

Tel: 971-28 98 98
fax: 971-46 16 94

C./ De la Balanguera, 10 - baixos
07011 - Palma de Mallorca